

KONGREGACE PRO ZASVĚCENÝ ŽIVOT

ROK ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA

Radujte se

Okružní list
zasvěceným mužům a ženám

Z nauky papeže Františka

LIBRERIA EDITRICE VATICANA

2014

První vydání únor 2014

První dotisk březen 2014

Druhý dotisk březen 2014

Třetí dotisk březen 2014

Čtvrtý dotisk duben 2014

Pátý dotisk květen 2014

Šestý dotisk červen 2014

Sedmý dotisk červenec 2014

© Copyright 2014: Libreria Editrice Vaticana

Původní název: *Rallegratevi.*

Lettera Circolare ai consacrati e alle consacrate

© Překlad: Miroslav Pacifik Matějka

ISBN pův. vydání: 978-88-209-9272-9

*„Chtěl jsem vám říci jedno slovo
a tím slovem je radost.
Tam, kde jsou zasvěcené osoby,
tam je vždy radost!“*

papež František

Nejdražší bratři a sestry,

1. „Radost evangelia naplňuje srdce a celý život těch, kdo se setkávají s Ježíšem... S Ježíšem Kristem se vždycky rodí a obnovuje radost“.¹

Úvodní slova exhortace *Evangelii gaudium* zaznívají v předivu nauky papeže Františka s překvapující živostí, a odkazují na podivuhodné tajemství radostné zvěsti evangelia, kterou když člověk přijme do srdce, promění mu život. Je nám tu vyprávěno podobenství o radosti: Setkání s Ježíšem v nás zažehuje původní krásu tváře, na které v plodu radosti září Otcova sláva (srov. 2 Kor 4,6).

Tato Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života nás vybízí, abychom přemýšleli nad časem milosti, který nám bylo dáno prožívat, nad zvláštní výzvou, kterou se papež obrací k zasvěcenému životu.

Přijmout takovou nauku znamená obnovit existenci podle evangelia ne na způsob radikálnosti chápané jako vzor dokonalosti a často i izolovanosti, ale v přílnutí celým srdcem k události setkání se spásou, proměňující život: „Jde o to, všeho nechat a následovat Pána. Ne, nechci mluvit o radikálnosti. Evangelní radikálnost není pouze záležitostí řeholníků: je vyžadována ode všech. Řeholníci však následují Pána zvláštním, prorockým způsobem. Očekávám od vás toto svědectví. Řeholníci musí být muži a ženy schopní probudit svět“.²

V lidské omezenosti a každodenních námahách prožívají zasvěcení muži i ženy věrnost, a když dávají za pravdu radosti, která tam přebývá, stávají zářivým svědectvím, účinným poselstvím, družinou a blízkostí pro ženy a muže, kteří spolu s nimi obývají dějiny a hledají v Církvi svůj domov.³ Když František z Assisi přijal evangelium za způsob svého života „způsobil růst víry, obnovil Církev, a současně obnovil i společnost,

1 Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, Praha: Paulínky, 2013, s. 7, č. 1.

2 Antonio SPADARO, „*Svegliate il mondo!*“ Rozhovor papeže Františka s generálními představenými, in: *La Civiltà Cattolica*, 165 (2014/I), s. 5.

3 Srov. Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, s. 35, č. 47.

OBSAH

<i>Nejdražší bratři a sestry,</i>	5
RADUJTE SE, JÁSEJTE, VYZAŘUJTE RADOST	7
V naslouchání	11
Krásou je toto	13
Když vás Bůh volá	14
Nalezení, dostižení, proměnění	17
V radosti věrného souhlasu	19
POTĚŠTE, POTĚŠTE MŮJ LID	23
V naslouchání	27
Přinášet Boží objetí	28
Něha nám dělá dobře	29
Blízkost jako družina	30
Neklid lásky	31
PRO ZAMYŠLENÍ	35
Otázky papeže Františka	38
Zdrávas, Matko radosti	41

Hvězdo nové evangelizace,
pomáhej nám
vydávat zářivé svědectví společenství,
služby, vroucí a velkodušné víry,
spravedlnosti a lásky k chudým,
aby radost evangelia
dospěla až na kraj světa
a žádná periferie nebyla beze světla.

Matko živého evangelia,
prameni radosti pro maličké,
oroduj za nás.
Amen. Aleluja.³

Řím, 2. února 2014
O svátku Zjevení Páně

João Braz kard. de Aviz
prefekt

✠ José Rodríguez Carballo, O.F.M.
arcibiskup sekretář

učinil ji bratrštější, avšak stále pomocí evangelia a svědectví. Každé vždy evangelium, a pokud to bude nutné, tak i slovy!“⁴

Při naslouchání slovům papeže nás napadají rozličné myšlenky, zvláště nás však oslovuje naprostá jednoduchost, s níž papež František předkládá svou nauku, a přizpůsobuje se tak odzbrojující ryzosti evangelia. Slovo bez vsuvek, rozsévané širokým rozmachem dobrého rozsévače, který s důvěrou rozsévá do každé zeminy bez rozlišování.

Je to autoritativní výzva, jíž se na nás obrací s důvěřivou lehkostí, je to výzva, abychom vynulovali odvolávky na instituce i osobní výmluvy, je to provokativní slovo, kladoucí otázky našemu často otupělému a dřímajícímu životu, často žitému na okraji výzvy „kdybyste měli víru jako hořčičné zrnko“ (Lk 17,5). Je to výzva, povzbuzující nás, abychom svého ducha uvedli do pohybu a dali za pravdu Slovu, které v nás přebývá, Duchu, který tvoří a neustále obnovuje Církev.

Tento list čerpá své motivy v takovéto výzvě, klade si za cíl vést ke sdílenému zamyšlení, a nabízí se jako jednoduchý prostředek pro věrnou konfrontaci mezi evangeliem a životem. Toto ministerstvo tak vydává společný cestář, pomůcku k zamyšlení, pro jednotlivce, fraternity i instituty, na cestě k roku 2015, který Církev věnuje zasvěcenému životu. S touhou a úmyslem odvážit se k evangelním rozhodnutím s plody znovuzrození, překypujícími radostí: „Pouze tam, kde je Bůh na prvním místě, nachází lidská existence svůj plný význam i radost, protože člověk je stvořen pro Boha, a je neklidný, dokud v něm nespočine“.⁵

⁴ Papež FRANTIŠEK, *Annunciate il Vangelo, se serve anche con le parole*, výrokem sv. Františka papež svěřuje své poselství mládeži shromážděné u kostela Panny Marie Andělské [Setkání s mládeží Umbrie, Assisi (Perugia), 4.10.2013], in: *L'Osservatore Romano*, neděle 6. října 2013, CLIII (229), s. 7.

⁵ JAN PAVEL II, posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata* (25. března 1996), Praha: Zvon, 1996, s. 34, č. 27.

RADUJTE SE, JÁSEJTE
VYZAŘUJTE RADOST

Zdrávas, Matko radosti

13. Raduj se, plná milosti (Lk 1,28), „Andělův pozdrav Marii je výzvou k radosti, k hluboké radosti, ohlašuje se konec smutku [...] Je to pozdrav, který označuje začátek evangelia, radostné zvěsti“.¹

V Mariině blízkosti se šíří radost: Syn, kterého nosí v lůně, je Bůh radosti, nakažlivé strhující veselosti. Maria otevírá dokořán bránu svého srdce a běží za Alžbětou.

„Plná radosti, že může splnit své přání, diskretní ve své povinnosti a starostlivá ve své radosti, spěchá do hor. Kam jinam, než k vrcholům měla nejvýš horlivě tíhnout ta, která již byla plná Boha?“²

Spěšně se dává do pohybu (Lk 1,39), aby přinesla světu oblažující zvěst, aby všem přinesla nevýslovnou radost, kterou nese v lůně: Ježíše, Pána. Spěšně neoznačuje pouze rychlost, s níž se Maria pohybuje. Vypovídá to i o její horlivosti, starostlivé pozornosti, s jakou čelí nástrahám cesty, o jejím nadšení.

Hle, služebnice Páně (Lk 1,38). Služebnice Páně spěšně běží, aby se stala služebnicí lidí.

V Marii spolu s ní kráčí celá Církev: v milosrdné lásce toho, kdo je v pohybu směrem ke křehčímu; v naději člověka, který ví, že bude při tomto svém putování a ve své víře provázen tím, kdo má zvláštní dar, o němž se může podělit. V Marii každý z nás, poháněn větrem Ducha svatého, prožívá vlastní povolání k putování!

¹ Papež BENEDIKT XVI., *Quella forza silenziosa che vince il rumore delle potenze*, zamyšlení přednesené papežem během generální audience v aule Pavla VI. [Generální audience, Řím, 19. prosince 2012], in: *L'Osservatore Romano*, čtvrtek 20. prosince 2012, CLII (292), s. 8.

² Sv. AMBROŽ, *Expositio Evangelii secundum Lucam*, kap. II, č. 19: CCL sv. 14, s. 39.

nadějí celého lidstva. Ptám se sám sebe i vás: Hoří ještě v kláštěrech tato svítlna? Čeká se v kláštěrech na Boží zítřek?¹⁰

- Neklid lásky stále nutí, abychom šli vstříc druhému, aniž bychom čekali, až on vyjeví svou potřebu. Neklid lásky nás obohacuje darem pastorační plodnosti. A každý z nás si musí klást otázku: Jak jsem na tom se svou duchovní plodností, se svou pastorační plodností?¹¹

- K pravé víře vždy patří hluboká touha změnit svět. A to je otázka, kterou si musíme klást: Máme v sobě také my velké vize a elán? Jsme také my odvážní? Stoupají naše sny do výšky? Jsme stravováni horlivostí (srov. Žl 69,10)? Nebo jsme průměrní a spokojujeme se s rámcovými pastoračními plány?¹²

Radujte se s dcerou jeruzalémskou a jásejte nad ní všichni, kdo ji milujete! Veselte se s ní, veselte, všichni, kdo jste nad ní truchlivali. Budete sít do sytosti potěšení z jejích prsů, budete s rozkoší pít plnými doušky z prsů její slávy.

Toto praví Hospodin: „Hle, já k ní přivedu pokoj jako řeku a jako rozvodněný potok slávu pronárodů. Budete sít nošeni v náručí, hýčkáni na kolenou.

Jako když někoho utěšuje matka, tak vás budu těšit. V Jeruzalémě dojdete potěšení.“

Uvidíte to a vaše srdce se rozveselí, vaše kosti budou pučet jako mladá tráva. Bude zřejmé, že Hospodinova ruka je s jeho služebníky a že jeho hrozný hněv je proti jeho nepřátelům.

(Iz 66,10-14).

¹⁰ Papež FRANTIŠEK, *Quelli che sanno aspettare*, papež mluví ke kamaldulským mniškám o Marii jako vzoru naděje [Slavení nešpor s komunitou kamaldulských benediktýnek, Řím, 21. listopadu 2013], in: *L'Osservatore Romano*, sobota, 23. listopadu 2013, CLIII (269), s. 7.

¹¹ Papež FRANTIŠEK, *Con l'inquietudine nel cuore*, OR 30.8.2013, s. 8.

¹² Papež FRANTIŠEK, *La compagnia degli inquieti*, papež slavil v kostele Jména Ježíš děkovnou mši svatou za kanonizaci Petra Favreho [Homilie při mši svaté v kostele Jména Ježíš v den památky Nejsvětějšího Jména Ježíš, Řím, 3. ledna 2014], in: *L'Osservatore Romano*, sobota 4. ledna 2014, CLIV (002), s. 7.

• Můžeme si položit otázku. Má v sobě neklid pro Boha, abych ho ohlašoval, aby ho druzí mohli mým prostřednictvím poznat? Nebo mne okouzluje ta duchovní světskost, která nutí všechno dělat z lásky k sobě samým? My zasvěcení myslíme na osobní zájmy, na funkčnost našich nadací, na kariéru. Na tolik jiných věcí můžeme myslet... Takzvaně jsem se »pohodlně zařídil« ve svém křesťanském životě, ve svém kněžském životě, ve svém řeholním životě, a také ve svém komunitním životě, nebo jsem si uchoval sílu neklidu pro Boha, pro jeho slovo, které mne pudí »vyjít ven«, směrem k druhým?⁷

• Jak jsme na to s neklidem lásky? Věříme v lásku k Bohu a ke druhým? Nebo jsme v této věci nominalisté? Ne abstraktně, nejen slova, ale konkrétní bratr, kterého potkáváme; bratr, stojící vedle nás! Zneklidňují nás jejich potřeby, nebo zůstáváme uzavřeni do sebe samých, do svých komunit, které často máme své „vyhřáté pohodlí“?⁸

• Toto je krásná, skutečně krásná cesta ke svatosti! Nemluv špatně o druhých. „Ale Otče, je tu tolik problémů...“: Řekni to představenému, řekni to představené, řekni to biskupovi, který může sjednat nápravu. Neříkej to tomu, kdo nemůže pomoci. Toto je důležité: bratrství! Vždyť řekni mi, budeš špatně mluvit o své mamince, o svém tatínkovi, o svých sourozencích? Nikdy. A proč to tedy děláš v zasvěceném životě, v semináři, v kněžském životě? Stačí jen jedno: Přemýšlejte, přemýšlejte... Bratrství! Tato bratrská láska.⁹

• Maria, u paty kříže, je ženou bolesti, a současně bdí v očekávání tajemství, většího než bolest, které se má uskutečnit. Všechno se zdá být opravdu skončeno, dalo by se říci, že uhasla veškerá naděje. Také ona by v té chvíli, při vzpomínce na přísliby dané při Zvěstování, byla mohla říci: nenaplnily se, byla jsem oklamána. Avšak neřekla to. Místo toho ta, jež je blahoslavená, protože uvěřila, vidí svou vírou, jak vyvěrá nová budoucnost, a s nadějí očekává Boží zítřek. Občas si pomyslím: Umíme také my čekat na Boží zítřek? Nebo chceme dnešek? Pro ni je Boží zítřek svítáním velikonočního rána, toho dne prvního v týdnu. Bude dobře, když v kontemplaci budeme uvažovat o objetí syna s matkou. Jedinou svítlnou hořící u Ježíšova hrobu, je naděje matky, která je v té chvíli

⁷ Papež FRANTIŠEK, *Con l'inquietudine nel cuore*, OR 30.8.2013, s. 8.

⁸ *Tamtéž*.

⁹ Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, OR 8.-9.7.2013, s. 6.

chování smyslu pro odpovědnost, pro úzké vztahy, které nás poutají, pro omezenost našich možností, pro neomezenost způsobů, jimiž se vyjadřuje život. Srdce misionáře se pozná podle toho, že zná radost z Kristovy spásy a rozdílí ji jako útěchu uprostřed lidské ohraničenosti: Ví, že on sám musí „růst v chápání evangelia a rozlišování cest Ducha, a proto se nezříká možného dobra, ale vystavuje se riziku, že se zašpiní blátem z cest“.²

Přijmeme papežovy pobídky, a pohlížejme na sebe samé i na svět Kristovými očima a uchovíme si vnitřní neklid.

Otázky papeže Františka

- Chtěl jsem vám říci jedno slovo a tím slovem je radost. Všude tam, kde jsou zasvěcené osoby, seminaristi, řeholnice, řeholníci, mládež, tam je radost, vždy je tam radost! Je to radost ze svěžesti, je to radost z následování Ježíše; radost, kterou nám dává Duch svatý a nikoli radost světská. Je tu radost, avšak kde se rodí radost?³

- Pohlédni do hlubin svého srdce, pohlédni do svého nitra, a klad si otázku: máš srdce toužící po něčem velkém, nebo srdce uspané věcmi? Uchovalo si tvé srdce v sobě neklid hledání, nebo jsi ho nechal udusit věcmi, takže nakonec odumřelo? Bůh tě očekává a hledá tě, co odpovíš? Všimnul sis této situace své duše? Nebo spíš? Věříš, že na tebe Bůh čeká, nebo tuto pravdu považuješ jen za prázdná »slova«?⁴

- My jsme oběti této kultury dočasnosti. Rád bych, abyste přemýšleli: Jak se mohu osvobodit od této kultury dočasnosti?⁵

- Dospělí a vychovatelé mají především tuto odpovědnost: být nejmladším příkladem důslednosti. Chceme, aby mládež byla důsledná? Buďme tedy i my důslední! Jinak o nás Pán řekne to, co říkal Božím lidu o farizejích: »Čiňte a zachovávejte všechno, co vám řeknou; ale podle jejich skutků nejednejte« (Mt 23,3). Chce to důslednost a autentičnost!⁶

V naslouchání

2. Výrazem *radost* (hebrejsky *šimhâ/šamah, gjl*) chce Písmo svaté vyjádřit mnohotvárnost kolektivních i osobních zkušeností, vázaných především na náboženské obřady a svátky, kterými se uznává smysl Boží přítomnosti v dějinách Izraele. V Bibli nacházíme na 13 rozdílných sloves a podstatných jmen popisujících radost Boha, osob, a také samého tvorstva, v dialogu spásy.

Nejčtenější doklady ve Starém zákoně nacházíme v žalmech, a u proroka Izaiáše: V mnoha kreativních a originálních jazykových obměnách zde nacházíme výzvy k radosti, vyhlašuje se radost z Boží blízkosti, potěšení z toho, co stvořil a vykonal. V žalmech mnohokrát nacházíme velmi účinné výrazy pro *radost*, buď jako důsledek oblažující Boží přítomnosti a jako jásavý hláhol jí vyvolaný, nebo jako doklad o velkém příslibu na horizontu budoucnosti lidu. Co se týká proroka, pak právě pro druhou a třetí část svitku proroka Izaiáše jsou charakteristické výzvy k radosti orientované směrem do budoucnosti: bude vrchovatá (srov. Iz 9,2), nebe, poušť a země zajásají radostí (Iz 35,1; 44,23; 49,13), propuštění vězňů přijdou do Jeruzaléma a budou křičet radostí (Iz 35,9n; 51,11).

V Novém zákoně mají výsadní postavení slova vázaná na kořen *char* (*chairein, chará*), avšak nacházíme tu i jiné výrazy jako *agalliaomai, eufrosynē*, které obvykle předpokládají naprostý jásot, objímající jak minulost, tak i budoucnost. Radost je nejtypičtější mesiánský dar. Vždyť i sám Ježíš slíbil: *Aby moje radost byla ve vás a vaše radost aby se naplnila* (Jan 15,11; 16,24; 17,13). Právě Lukáš počínaje od událostí předcházejících narození Spasitele ohlašuje šíření radostného jásotu (srov. Lk 1,14.44.47; 2,10; srov. Mt 2,10), a následně pak provází šíření radostné zvěsti evangelia tímto rozpínajícím se účinkem (srov. Lk 10,17; 24,41.52), který je i typickým znakem přítomnosti a šíření Božího království (srov. Lk 15,7.10.32; Sk 8,39; 11,23; 15,3; 16,34; srov. Řím 15,10-13; atd.).

² *Tamtéž..*

³ Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, OR 8.-9.7.2013, s. 6.

⁴ Papež FRANTIŠEK, *Con l'inquietudine nel cuore*, OR 30.8.2013, s. 8.

⁵ Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, OR 8.-9.7.2013, s. 6.

⁶ *Tamtéž.*

Podle sv. Pavla je radost jedním z plodů Ducha (srov. Gal 5,22) a typickou i stálou známkou Božího království (srov. Řím 14,17), upevňujícího se také v souženích a zkouškách (srov. 1 Sol 1,6). Pramen radosti máme hledat v modlitbě, v lásce, v ustavičném děkování (srov. 1 Sol 5,16; Flp 3,1; Kol 1,1n.): Apoštol národů se v souženích cítí naplněn radostí a účastníkem slávy, již všichni očekáváme (srov. 2 Kor 6,10; 7,4; Kol 1,24). Vrcholem každé radosti a každého jásotu bude konečné vítězství Boha a *Beránkova svatební hostina* (srov. Zj 19,7), které dají propuknout vesmírnému *Aleluja* (Zj 19,6).

Zde se přibližujeme ke smyslu textu: *Radujte se s dcerou jeruzalémskou a jásejte nad ní všichni, kdo ji milujete! Veselte se s ní* (Iz 66,10). Jedná se o závěr třetí části proroka Izaiáše a je třeba držet na paměti, že kapitoly Iz 65-66 jsou úzce propojeny a vzájemně se doplňují, jak to již bylo patrné v závěru druhé části Izaiáše (kap. 54-55).

V obou kapitolách se, často drastickými obrazy, připomíná téma minulosti. Je to však proto, abychom na ni zapomněli, protože Bůh chce dát zazářit novému světlu, důvěře, která uzdraví prožité nevěrnosti a krutosti. Prokletí, jako následek nezachování Smlouvy, zmizí, protože Bůh přetvoří Jeruzalém k jásotu a jeho lid k veselí (srov. Iz 65,18). Důkazem toho bude zážitek, že Boží odpověď přijde ještě dříve, než stihne být zformulována prosba (srov. Iz 65,24). Toto je kontext, pokračující ještě v prvních verších Iz 66, který se tu a tam náznakem vynoří ještě i později, když bude poukázáno na zabeďnost srdce i uší vůči dobrotě Páně a jeho slovu naděje.

Objevuje se zde tedy sugestivní přirovnání Jeruzaléma k *matce*, inspirující se z příslibů v Iz 49,18-29 a 54,1-3: Judsko se nečekaně zaplní těmi, kdo se po ponížení vracejí z rozptýlení. Je to jakoby řekl, že zvěsti o »osvobození« oplodnily Sionskou horu novým životem a nadějí, a Bůh, Pán života, dovede těhotenství až do konce, a způsobí, že se bez námahy narodí noví synové. Takže se matka Sion obklopena novorozenci stává pro všechny šlechetnou a něžnou životelkou. Je to přesladký obraz, jenž okouznil již sv. Terezii z Lisieux, která z něj učinila rozhodující klíč pro interpretaci své spirituality.¹

¹ Pro vícere citace na to téma srov. Santa Teresa di Gesù Bambino, *Opere complete*, Città di Vaticano – Roma: Libreria Editrice Vaticana – Ed. OCD, 1997: *rkp. A*, s. 76v; *rkp. B*, s. 1r; *rkp. C*, s. 3r; *Dopis* 196.

12. Svět, jakožto globální síť, ve které jsme všichni propojeni, kde si žádná místní tradice nemůže dělat nárok na monopol pravdy, kde technologie mají globální účinky, je stálou výzvou pro evangelium i pro ty, kdo podle něho žijí.

Papež František se v historizujícím přístupu pokouší o živý výklad dialogu mezi Bohem a světem s přihlédnutím k životním okolnostem a rozhodnutím. Uvádí nás do stylu životní moudrosti, zakořeněné v evangeliu, která se orientuje v mnohosti forem s pohledem upřeným ke konečnému cíli lidstva, usiluje o rovnováhu a vyzývá k přijetí zodpovědnosti za změnu, aby byla stále lépe předávána pravda evangelia, i když jsme si dobře vědomi, že náš životní prostor se vyznačuje „mezemi... a okolnostmi“¹ a každý z nás se stává *slabým se slabými... a pro všechny vším* (1 Kor 9,22).

Jsme vyzýváni k rozvíjení dynamiky, která není pouze administrativní, ale je životodárná, abychom vnímali duchovní události přítomné v našich komunitách i ve světě, a také obraty a milosti, které Duch svatý působí v každé jednotlivé osobě, nahlížené jako osoba. Jsme vyzýváni, abychom se snažili rozložit neživotné modely, abychom vyprávěli o lidství, naznačeném Kristem, které v mluvě a stylech nikdy nebylo vyjehoeno beze zbytku.

Papež František nás vybízí k moudrosti, která bude znamením poddajné soudržnosti, schopnosti zasvěcených osob dávat se do pohybu podle evangelia, jednat a rozhodovat se podle evangelia, aniž bychom zabloudili mezi rozličnými životními oblastmi, mluvy, vztahy, při za-

¹ Srov. Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, s. 35, č. 45.

PRO ZAMYŠLENÍ

Nahromadění intenzivních výrazů: *radujte se, jásejte, rozzařte se*, ale také *útěchy, rozkoš, hojnost, prosperita, laskání*, atd. Selhal vztah věrnosti a lásky a skončil ve smutku a neplodnosti; nyní Boží moc a svatost obnoví smysl a plnost života i pocit štěstí, když je vyjádří pojmy tvořícími součást citových kořenů každé lidské bytosti a probouzejícími jedinečné pocity něhy a bezpečí.

Je to letmý, ale pravdivý profil Boha, z něhož vyzárají mateřské chvění a nakažlivé intenzivní city. Radost srdce (srov. Iz 66,14), která vychází od Boha – mateřská tvář a pozvedající náruč – a šíří se uprostřed lidu zkrchlých kostí, zmrzačeného tisícími poníženími. Je to darovaná proměna, slavnostně se rozprostírající do *nových nebes a nové země* (srov. Iz 66,22), aby všechny národy poznaly slávu věrného Pána, Vykupitele.

Krásou je toto

3. „*Krásou zasvěcení je toto: radost, radost...*“² Je to radost z toho, že všem přinášíme Boží útěchu. To jsou slova papeže Františka během jeho setkání se seminaristy, novici a novickami. „V zasmušilosti není svatost!“³ pokračuje Svatý Otec, nebuďte zasmušilí, jako ti, kteří nemají naději, napsal sv. Pavel (1 Sol 4,13).

Radost není jen neužitečnou ozdobou, nýbrž je požadavkem a základem lidského života. V námahách všedního dne každý muž a každá žena směřují k tomu, aby dosáhli radosti a byli do ní ponořeni celou svou bytostí.

Ve světě je často přítomen nedostatek radosti. Nejsme voláni k epickým činům, ani k pronášení hřímavých slov, ale k tomu, abychom byli svědky radosti pramenící z jistoty, že se cítíme milováni a z důvěry, že patříme mezi spasené.

Naše krátká paměť a naše chabá zkušenost nám často brání hledat »radostné země«, v nichž bychom zakoušeli Boží odlesk. Máme tisíc a jeden důvod, proč zůstat radostní. Kořeny radosti čerpají živiny z věřícího a vytrvalého naslouchání Božímu slovu. V Mistrově škole slyšíme: „aby moje radost byla ve vás, a vaše radost aby byla plná“ (Jan 15,11) a zde se trénujeme v cvičeních z dokonalé radosti.

² Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, Papež František hovoří o kráse zasvěcení [Setkání se seminaristy, novici a novickami, Řím, 6. července 2013], in: *L'Osservatore Romano*, pondělí-úterý 8.-9. července 2013, CLIII (155), s. 6.

³ *Tamtéž.*

„Smutek a strach musí ustoupit radosti: Radujte se... jásejte... rozzařte se radostí – říká prorok (66,10). Je to velké pobídnutí k radosti. [...] Každý křesťan a zvláště pak my, jsme povoláni šířit toto poselství naděje, které je zdrojem pohody a radosti: Boží útěcha, jeho něha vůči všem. Nositeli tohoto poselství však můžeme být jen tehdy, když my jako první zakusíme radost, že nás utěšuje a miluje. [...] Vícekrát jsem potkal zasvěcené osoby, které se bojí Boží útěchy a trápí se tím, protože mají obavy z této Boží něhy. Avšak nebojte se, Hospodin je Bůh útěchy a něhy. Hospodin je Otec, a říká, že s námi bude jednat maminka se svým děťátkem, totiž něžně. Nebojte se Boží útěchy“.⁴

Když vás Bůh volá

4. „Když vás Bůh volá, říká vám: Jsi pro mne důležitý, mám tě rád, počítám s tebou“. Ježíš to říká každému z nás! Odtud se rodí radost! Radost z okamžiku, kdy na mne Ježíš pohlédl. Tajemství naší radosti spočívá v tom, že to pochopíme a budeme pociťovat. Že se budeme cítit Bohem milováni, cítit, že pro něho nejsme jen čísla, ale osoby; cítit, že je to on, kdo nás miluje“.⁵

Papež František vede nás pohled na duchovní základ našeho lidství, abychom viděli, co je nám nezaslouženě poskytnuto díky Boží svrchovanosti a lidské svobodné odpovědi: *Ježíš na něj s láskou pohlédl a řekl: „Jedno ti schází. Jdi, prodej všechno, co máš, rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne!“* (Mk 10,21).

Papež připomíná: „Ježíš se při Poslední večeři obrátil na apoštoly těmito slovy: „*Ne vy jste si vyvolili mne, ale já jsem si vyvolil vás*“ (Jan 15,16). Tato slova připomínají všem ne pouze nám, kněžím, že povolání je vždy Boží iniciativou. Je to Kristus, kdo vás povolal, abyste ho následovali v zasvěceném životě, a to znamená, že třeba nestále uskutečňovat »exodus« z vás samých, abyste soustředily svou existenci na Krista a jeho evangelium, na Boží vůli, abyste se zříkaly svých plánů, a mohly tak říkat se sv. Pavlem: „*Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus*“ (Ga 2,20).⁶

4 Papež FRANTIŠEK, *L'evangelizzazione si fa in ginocchio*, mše se seminaristy a novickami v Roce víry [Homilie při mši svaté se seminaristy, novici a novickami, Řím, 7. července 2013], in: *L'Osservatore Romano*, pondělí–úterý 8.–9. července 2013, CLIII (155), s. 7.

5 Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, OR 8.-9.7.2013, s. 6.

6 Papež FRANTIŠEK, *Promluva k účastníkům Plenárního shromáždění Mezinárodní unie generálních představených* (Řím, 8. května 2013), in: AAS 105 (2013), s. 460-463.

dějiny, ne jako kompendium abstraktních pravd. [...] Není třeba nosit si periferii domů, ale je třeba žít v ní a být odvážní“.²²

Vedle výzvy k blahoslavenství chudých papež vybízí, abychom navštěvovali i periferie myšlení a kultury, a abychom napomáhali dialogu, včetně intelektuální roviny, abychom poskytovali důvody pro naději na základě etických a duchovní kritérií, a ptali se na dobro. Víra nikdy nezužuje prostor pro rozum, ale otevírá ho k celistvému pohledu na člověka a na skutečnost, a chrání tak před nebezpečím, že člověk bude redukován na pouhý lidský materiál“.²³

Kultura, je-li pravá, je povolána k tomu, aby za všech okolností neměnně sloužila lidstvu. Otevírá neprozkoumané cesty, průrvy, kterými lze vdechovat naději, posilují smysl života, střeží společné dobro. Pravý kulturní proces „napomáhá růstu celistvého zlidštění, a kultury setkávání, a vztahů; toto je křesťanský způsob, jak napomáhat růstu společného dobra a radosti ze života. A zde se sbíhají víra a rozum, náboženský rozměr s rozličnými aspekty lidské kultury: umění, věda, práce, literatura“.²⁴ Autentické kulturní hledání je zakotveno v dějinách a otevírá cesty pro hledání Boží tváře.

Místa, na nichž se vypracovává a sděluje vědění, jsou současně místa, na nichž je třeba vytvářet kulturu blízkosti, setkání a dialogu bouráním barikád, otevíráním bran, a stavěním mostů.²⁵

22 Antonio SPADARO, »Intervista a Papa Francesco«, in: *La Civiltà Cattolica*, č. 164 (2013/III), s. 474.

23 Srov. Papež FRANTIŠEK, *L'apocalisse che non verrà*, promluva k zástupcům akademického a kulturního světa [Setkání s představiteli kultury, Cagliari, 22. září 2013], in: *L'Osservatore Romano*, pondělí–úterý 23.–24. září 2013, CLIII (218), s. 7.

24 Papež FRANTIŠEK, *La scommessa del dialogo e dell'incontro*, setkání s vládnoucí vrstvou Brazílie [Rio de Janeiro, 27. července 2013], in: *L'Osservatore Romano*, 29.–30. července 2013, CLIII (173), s. 4.

25 Srov. Papež FRANTIŠEK, *Uomini di frontiera*, Promluva papeže ke komunitě redaktorů novin Civiltà Cattolica [Řím, 14. června 2013], in: *L'Osservatore Romano*, sobota 15. června 2013, CLIII (136), s. 7.

okamžiku. Jsme tedy jakožto Církev voláni vyjít ven a vydat se na periferie zemí, měst i existence – abychom čelili tajemství hříchu, bolesti, nespravedlnostem, bídě –, do skrytých míst duše, kde každý člověk zakouší životní radost i utrpení¹⁸.

„Žijeme v kultuře střetů, roztržštěnosti, vyřazení [...], nezaujme nás, když nějaký tulák zemře zimou“, a přece „chudoba je teologický pojem, protože Boží Syn se snížil k tomu, že chodil po cestách. [...] Církev, která je chudá a pro chudé začíná tím, že jdeme vstříc Kristovu tělu. Jdeme-li vstříc Kristovu tělu, začínáme cosi chápat, totiž chápat, co je tato chudoba, chudoba Páně“¹⁹. Žít blahoslavenství chudých znamená být znamením, že obavy z osamělosti a z omezenosti jsou překonány radostí toho, kdo je skutečně svobodný v Kristu a naučil se milovat.

Během své pastorační návštěvy v Assisi si papež František kladl otázku, z čeho by se Církev měla vysvléci, tj. čeho by se měla zříci. A odpověděl: „Každé činnosti, která není pro Boha a není Boží; strachu otevřít dveře a vyjít z nich vstříc všem, zvláště pak těm nejchudším, potřebným, vzdáleným, a nic nečekat; jistě ne proto, abychom zahynuli při ztroskotání světa, ale abychom odvážně přinášeli Kristovo světlo, světlo evangelia, a to i do temnoty, kde není nic vidět, kde se může stát, že do něčeho narazíme; zříci se zdánlivého klidu, jež zajišťují struktury jistě potřebné a důležité, které však nikdy nesmí zatemňovat jedinou pravou sílu, vedoucí do sebe: totiž sílu Boží. On je naše síla!“²⁰

Zaznívá pro nás jako výzva: „Nebojte se novosti, kterou Duch svatý v nás působí, nebojte se obnovy struktur. Církev je svobodná. Duch svatý ji vede kupředu. Právě tomuto nás Ježíš učí v evangeliu: svobodě, nutné k tomu, abychom stále nacházeli novost evangelia v našem životě a také ve strukturách. Svoboda, abychom vybírali pro tuto novost nové měchy“²¹.

Jsme vyzýváni k odvaze a k přítomnosti na periferiích: „Naše víra není pracovní vírou, ale je to víra na cestě, víra dějinná. Bůh se zjevil jako

18 Srov. Papež FRANTIŠEK, *Veglia di Pentecoste con i Movimenti, le nuove Comunità, le Associazioni, le Aggregazioni laicali* (Řím, 18. května 2013), In: AAS 105 (2013), s. 450-452.

19 *Tamtéž*.

20 Papež FRANTIŠEK, *Per una Chiesa spogliata della mondanità*, s chudými, nezaměstnanými a přistěhovalými klienty Charity [Setkání s chudými klienty Charity, Assisi (Perugia), 4. října 2013], in: *L'Osservatore Romano*, sobota 5. října 2013, CLIII (228), s. 7.

21 Papež FRANTIŠEK, *Rinnovamento senza timori*, ranní rozjímání v kapli Domu sv. Marty (6. července 2013), in: *L'Osservatore Romano*, neděle 7. července 2013, CLIII (154), s. 7.

Papež nás vybízí k *putování* do minulosti, mudroslovné výpravě, kterou se ocitneme na stezkách Palestiny nebo v blízkosti člunu pokorného galilejského rybáře, vybízí nás, abychom rozjímali o počátcích cesty, nebo lépe řečeno události, která na Kristův podnět způsobuje, že sítě zůstaly ležet na břehu; že lavice výběřčího mýta byla pohozena na okraj silnice; a že rozmary zélóty se zařadily k již ukončeným snahám, protože všechny tyto prostředky byly nevhodné pro přebývání s ním.

Vybízí nás, abychom, jako při vnitřní pouti, dlouze spočinuli, s očima upřenými na horizont první hodiny, kde byl prostor prosvícen vřelostí přátelských vztahů, kde byla inteligence ponoukána k otevřenosti pro tajemství, a kde uzrávalo rozhodnutí, že je dobře stát se následníkem toho Učitele, který jediný má *slova věčného života* (srov. Jan 6,68). Vybízí nás, abychom celou svou „existenci proměnili v pouť proměny v lásku“⁷.

Papež František nás volá, abychom svou duší spočinuli na úvodním záběru svého životního běhu: „Radost chvíle, kdy na mne Ježíš pohlédl“⁸ a připomněli si tak významy a požadavky, které byly součástí našeho povolání: „Je to odpověď na volání, které bylo voláním lásky“⁹. Být s Kristem vyžaduje sdílet jeho život, rozhodnutí, poslušnost víry, blahoslavenost chudých, radikálnost lásky.

Jde o to, abychom se znovu narodili pro povolání. „Zvu každého křesťana [...], aby se hned dnes navrátil ke svému osobnímu setkání s Ježíšem Kristem, nebo alespoň aby učinil rozhodnutí, že se s ním chce setkat a že ho bude každý den bez ustání hledat“¹⁰.

Pavel nám zprostředkuje tuto nejvyšší důležitou vizi: „Nikdo nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen“ (1 Kor 3,11). Výrazem povolání je označován tento nezasloužený dar, rezervoár života, který neustává obnovovat lidstvo a Církev v nejhlubším jádru jejich bytí.

Ve zkušenosti povolání je právě Bůh tajemným podmětem aktu povolání. My nasloucháme hlasu, který nás volá k životu a k uřednictví ve službě Božího království. Když to papež František připomíná, „ty jsi pro mne důležitý“, užívá přímého dialogu v první osobě, takže se vy-

7 Papež FRANTIŠEK, *Per salire al monte della perfezione*, Papežova Promluva ke karmelitánům u příležitosti generální kapituly [Promluva ke generálnímu převorovi Řádu bratří blahoslavené Panny Marie z hory Karmel, u příležitosti generální kapituly, Řím 22. srpna 2013], in: *L'Osservatore Romano*, pátek 6. září 2013, CLIII (203), s. 7

8 Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, OR 8.-9.7.2013, s. 6.

9 *Tamtéž*.

10 Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, s. 7, č. 3.

nořuje vědomí. Vyvolává mi z podvědomí mou představu, můj úsudek, a požaduje, abych jednal podle vědomí, které mám o sobě, a podle povolání, které cítím, že se ke mně obrací, mého osobního povolání: „Chtěl bych říci tomu, kdo se cítí lhostejný vůči Bohu, vůči víře, tomu, kdo je vzdálen od Boha, nebo ho opustil, a také nám s našimi »vzdálenými« a našimi »opouštěnými« Boha, která jsou snad malá, ale je jich v každodenním životě tak mnoho: Pohlédni do hlubin svého srdce, pohlédni do svého nitra, a klad' si otázku: máš srdce toužící po něčem velkém, nebo srdce uspané věcmi? Uchovalo si tvé srdce v sobě neklid hledání, nebo jsi ho nechal udusit věcmi, takže nakonec odumřelo?“¹¹

Vztah k Ježíši Kristu potřebuje být živen neklidem hledání. To nám dodává vědomí o nezaslouženosti daru povolání a pomáhá nám obhájit motivace, které vedly k počátečnímu rozhodnutí a které přetrvávají ve vytrvalosti: „Dát se získat Kristem, znamená být stále vztaženi k tomu, co je přede mnou, k cíli, kterým je Kristus“ (srov. Flp 3,14).¹² K tomu, abychom neustále zůstávali v postoji naslouchání Bohu, je nutné, aby se tyto otázky staly souřadnicemi, určujícími rytmus našeho každodenního času.

Toto nevýslovné tajemství, které si v sobě neseme, a které je součástí nevýslovného tajemství Božího, je možné interpretovat jedině ve světle víry: „Víra je odpověď na Slovo, které se obrací k nám osobně, odpověď onomu Ty, jež nás volá jménem“¹³, nakolik „odpověď na předchozí Slovo, bude vždy úkonem paměti. Tato paměť nás ovšem nepoutá k minulosti, ale jakožto památka zaslíbení je schopna otevírat budoucnost, osvěcovat kroky na cestě“.¹⁴ „víra obsahuje právě připomínku dějin Boha s námi, dějin setkávání s Bohem, který se dává do pohybu první, který tvoří a sjednává spásu, který nás proměňuje; víra je připomínkou jeho Slova, rozehrávajícího srdce, jeho spásných činů, kterými nám dává

11 Papež FRANTIŠEK, *Con l'inquietudine nel cuore*, účastníky generální kapituly Řádu Augustiniánů papež žádal, aby vždy hledali Boha i druhé [Homilie při zahájení generální kapituly Řádu sv. Augustina, Řím, 28. srpna 2013], in: *L'Osservatore Romano*, pátek 30. srpna 2013, CLIII (197), s. 8.

12 Papež FRANTIŠEK, *Cammini creativi radicati nella Chiesa*, papež František ke spolubratřím jezuitům v den památky sv. Ignáce z Loyoly [Homilie při mši svaté v kostele Jména Ježíš u příležitosti svátku sv. Ignáce z Loyoly, Řím, 31. července 2013], in: *L'Osservatore Romano*, čtvrtek 1 srpna 2013, CLIII (175), s. 8.

13 Papež FRANTIŠEK, Encyklika *Lumen fidei* (29. června 2013), Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013, s. 11, č. 8.

14 *Tamtéž*, s. 11-12, č. 9.

Vícekrát papež František doporučoval *cestu přitažlivosti* a nakažlivosti jako nejlepší způsob pro dosažení růstu Církve a pro novou evangelizaci. „Církev musí být přitažlivá. Probouzejte svět! Buďte svědky toho, že je možné jinak pracovat, jednat a žít! V tomto světě je možné žít jinak. [...] Očekávám od vás toto svědectví“.¹⁴

Když nám papež svěřuje úkol *probouzet svět*, pobízí nás, abychom šli vstříc příběhům dnešních mužů a žen ve světle dvou pastoračních metod, zakořeněných v novosti evangelia: *blížkost a setkání*, to jsou dva způsoby, kterými i sám Bůh se zjevoval v dějinách až do vtělení.

Na cestě do Emmauz, tak jako Ježíš při rozhovoru s učedníky, učinme svými všedními společníky radosti a bolesti lidí, tak aby „srdce zahořelo“,¹⁵ zatímco trpělivě čekáme na unavené a slabé, aby společná cesta získala v Kristu světlo a význam.

Naše cesta „zraje směrem k pastoračnímu otcovství i mateřství, a když kněz není otcem své komunity, když řeholní sestra není matkou všech těch, se kterými pracuje, stane se smutnou. A to je problém. Proto vám říkám: Kořen zasmušilosti v životě pastýře/pastýřky je právě v nedostatku jejich otcovství a mateřství, který je způsoben tím, že špatně prožívají své zasvěcení, protože ono by je mělo vést k plodnosti“.¹⁶

Neklid lásky

11. Jakožto ožvlé obrazy mateřství a blízkosti Církve jdeme k těm, kdo očekávají slova útěchy, a s mateřskou láskou a otcovským smýšlením se sklánějme k chudým a slabým.

Papež nás vybízí, abychom si *neprivatizovali lásku*, ale abychom s neklidem hledajícího: „Vždy a neúnavně hledali dobro druhého, milované osoby“.¹⁷

Krise smyslu života u moderního člověka, i krize ekonomiky a morálky západní společnosti i jejich institucí, nejsou pomíjejícím příznakem doby, v níž žijeme, ale vykreslují rysy výjimečně důležitého historického

14 Antonio SPADARO, »Svegliate il mondo!«, in: *La Civiltà Cattolica*, č. 165, s. 5.

15 Srov. Papež FRANTIŠEK, *Per una Chiesa che riaccompagna a casa l'uomo*, setkání s brazilskými biskupy na arcibiskupství v Rio de Janeiro [Setkání s brazilským episkopátem, Rio de Janeiro, 27. července 2013], in: *L'Osservatore Romano*, pondělí–úterý 29.–30. července 2013, CLIII (173), s. 6-7.

16 Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, OR 8.-9.7.2013, s. 6.

17 Papež FRANTIŠEK, *Con l'inquietudine nel cuore*, OR 30.8.2013, s. 8.

Pro papeže Františka je znakem bratrského společenství něha, „eucharistická něha“, protože „něha nám dělá dobře“. Bratrské společenství bude mít „nesmírnou shromažďující sílu. [...] Bratrství navzdory všem myslitelným rozdílům, je zkušenost lásky, která trvá navzdory konfliktům“.⁷

Blížkost jako družina

10. Jsme voláni k tomu, abychom vyšli ze sebe samých cestou klanění a služby.⁸ „Jde o to vyjít ze dveří, abychom hledali a potkávali! Mějte odvahu jít proti proudu této kultury maximální výtěžnosti a skartace. Skutečně lidskou učiní naši kulturu schopnost setkávat se a přijímat všechny, solidarita a bratrství. Buďte *služebníky společenství a kultury setkávání!* Rád bych, abyste tím byli takřka posedlí, a abyste to dělali bez domýšlivosti“.⁹

„Strašidlo, proti kterému je třeba bojovat, je představa řeholního života jako útulku a útěchy před obtížným a složitým *vnějším* světem“.¹⁰ Papež nás vybízí, abychom „vyletěli z hnízda“¹¹, a žili životem mužů a žen naší doby, a bychom se dali k dispozici Bohu a bližnímu.

„Radost se rodí z nezištnosti setkání! [...] A radost ze setkání s Ním a z jeho povolání vede k tomu, že se neuzavíráme, ale otevíráme se; vede ke službě v Církvi. Svätý Tomáš říkával: „*Bonum est diffusivum sui*“. Dobro se šíří. A také radost má tendenci se šířit. Nebojte se dát najevo radost z toho, že jste odpověděli na Boží volání, a na jeho láskyplnou volbu, a dosvědčujte jeho radostnou zvěst službou v Církvi. A pravá radost je nakažlivá; strhává... pohání vpřed“.¹²

Tváří v tvář nakažlivému svědectví radosti, vyrovnanosti, plodnosti, vůči svědectví něhy, náklonnosti a pokorné milosrdné lásky bez povýšenosti, pociťují mnozí potřebu *přijít se podívat*.¹³

tek 31. října 2013, CLIII (250), s. 8.

⁷ Antonio SPADARO, »Svegliate il mondo!«. Kolokvium papeže Františka s vyššími představenými, in: *La Civiltà Cattolica*, č. 165 (2014/I), s. 13.

⁸ Srov. Papež FRANTIŠEK, *Promluva k účastnicím Plenárního shromáždění Mezinárodní unie generálních představených* (Řím, 8. května 2013), in: AAS 105 (2013), s. 460-463.

⁹ Papež FRANTIŠEK, *Nei crocevia delle strade*, OR 29.-30.7.2013, s. 4.

¹⁰ Antonio SPADARO, »Svegliate il mondo!«, in: *La Civiltà Cattolica*, č. 165, s. 10.

¹¹ Srov. *tamtéž*, s. 6.

¹² Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, OR 8.-9.7.2013, s. 6.

¹³ Srov. Papež FRANTIŠEK, *L'umiltà è la forza del Vangelo*, ranní rozjímání v kapli Domu sv. Marty (1. října 2013), in: *L'Osservatore Romano*, středa 2. října 2013, CLIII (225), s. 8.

život, očišťuje nás, pečuje o nás, živí nás. [...] Ten, kdo nosí v sobě připomínku Boha, nechává se jí vést v celém svém životě, a umí ji probouzet také v srdci druhých“.¹⁵

Nalezení, dostižení, proměnění

5. Papež nás žádá, abychom se znovu zamysleli nad svým osobním příběhem, a prověřili ho pohledem Boží lásky (agapé). Jestliže je totiž povolání stále jeho iniciativou, od nás se očekává svobodné připojení k božsko-lidskému plánu spásy jako vztahu života v božské lásce, jako cestě uřednictví, „světlu na cestě Církve“¹⁶. Život v Duchu nezná dovršené doby, ale ustavičně se při rozlišování otevírá tajemství, aby poznával Pána a vnímal skutečnost jeho očima. Tím, že nás Bůh zavolal, dává nám vstoupit do svého odpočinutí, a žádá nás, abychom nacházeli odpočinutí v něm, v nepřetržitém procesu poznávání lásky; zaznívá pro nás Boží slovo: „Děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí“ (Lk 10,41). Na cestě lásky (via amoris) děláme pokroky ve znovuzrození: staré stvoření prochází přerodem do nové formy. Je-li tedy někdo v Kristu, je nové stvoření (2 Kor 5,17).

Papež František dává tomuto znovuzrození jméno: „Tato cesta má jméno, tvář: tvář Ježíše Krista. On nás učí stát se svatými. On nám v evangeliu ukazuje cestu: Je jí cesta blahoslavenství (srov. Mt 5,1-12). To je život svatých: Jsou to osoby, které tak milovaly Boha, že mu v životě nekladly žádné podmínky“.¹⁷

Lidé žijící zasvěceným životem jsou povoláni stát se vtělením radostné zvěsti evangelia následováním Krista ukřižovaného a zmrtvýchvstalého a přijmout za svůj „způsob života a činnosti Ježíše jako vtěleného Slova ve vztahu k Otci a k bratřím“.¹⁸ Konkrétně to znamená osvojit si jeho životní styl i jeho vnitřní postoje, nechat se pronikat jeho duchem, přizpů-

¹⁵ Papež FRANTIŠEK, *Memoria di Dio*, během mše svaté na náměstí sv. Petra papež hovořil o poslání katechety [Homilie při mši svaté u příležitosti dne katechetů, Řím, 29. září 2013], in: *L'Osservatore Romano*, pondělí 30. září – úterý 1. října 2013, CLIII (224), s. 7.

¹⁶ Papež FRANTIŠEK, *Promluva k účastnicím Plenárního shromáždění Mezinárodní unie generálních představených* (Řím, 8. května 2013), in: AAS 105 (2013), s. 460-463.

¹⁷ Papež FRANTIŠEK, *Non superuomini ma amici di Dio*, Modlitba Anděl Páně o slavnosti všech svatých [Anděl Páně, Řím, 1. listopadu 2013], in: *L'Osservatore Romano*, sobota-neděle 2.-3. listopadu 2013, CLIII (252), s. 8.

¹⁸ Papež JAN PAVEL II, *Vita consecrata*, s. 28, č. 22.

sobit se jeho překvapující logice a jeho hodnotové stupnici, sdílet s ním jeho rizika a naděje: „Vedeni pokornou a šťastnou jistotou toho, kdo byl nalezen, dostihnout a proměněn Pravdou, jíž je Kristus, takže o tom nemůže mlčet“.¹⁹

Přebývání v Kristu nám umožňuje vnímat přítomnost tajemství, které v něm bydlí a rozšiřuje naše srdce na velikost srdce Božího Syna. Ten, kdo přebývá v jeho lásce, jako je výhonek připojen k vinnému kmenu (srov. Jan 15,1-8), vstupuje do důvěrného vztahu s Kristem, a jeho snahy jsou plodné: „Zůstat v Ježíši znamená zůstat k němu připojen, být uvnitř něj, s ním, mluvit s ním“.²⁰

„Kristus je pečeť na čele, je pečetí na srdci: na čele, abychom ho stále vyznávali; na srdci, abychom ho stále milovali; a je pečetí na paži, abychom stále byli činní“.²¹ Zsvěcený život je totiž stále volání následovat Krista a být mu podobní. „Celý Ježíšův život, jeho postoj vůči chudým, jeho skutky, jeho důslednost, jeho každodenní a prostá velkorysost, a nakonec jeho naprostá odevzdanost, to všechno je cenné, a promlouvá do našeho osobního života“.²²

Setkání s Pánem nás uvádí do pohybu, a nutí nás vyjít ze vztahovachnosti.²³ Vztah k Pánu není statický ani striktně důvěrný: „Ten, kdo učiní středem svého života Krista, sám sebe staví mimo střed! Čím více se sjednocuješ s Ježíšem a čím více on se stává středem tvého života, tím více tě ponouká, abys vyšel ze sebe samého, méně se zaměřoval na sebe a více se otvíral druhým“.²⁴ „Nejsme v centru, jsme, abych to tak řekl, »přestěhováni«, jsme ve službě Krista a Církve“.²⁵

Křesťanský život je určován pohybovými slovesy. I tehdy, když je prožíván mnišským a kontemplativně-klauzurním způsobem, je to neustálé hledání.

19 Papež FRANTIŠEK, *Nei crocevia delle strade*, biskupům, kněžím, řeholníkům a seminaristům papež svěruje posláním vychovávat mládež a být tuláky víry [Homilie při mši svaté s biskupy, kněžimi, řeholníky a seminaristy u příležitosti XXVIII. Světového dne mládeže, Rio de Janeiro, 27. července 2013], in: *L'Osservatore Romano*, pondělí–úterý 29.–30. července 2013, CLIII (173), s. 4.

20 Papež FRANTIŠEK, *La vocazione dell'essere catechista*, papež povzbuzuje, aby se nebáli vyjít ze sebe samých, aby vyšli vstříc druhým [Promluva k účastníkům Mezinárodního kongresu o katechezi, Řím, 27. září 2013], in: *L'Osservatore Romano*, neděle 29. září 2013, CLIII (223), s. 7.

21 sv. AMBROŽ, *De Isaac et anima*, č. 75, in: *PL* 14, s. 556-557.

22 Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, s. 160, č. 265.

23 Srov. Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, s. 11, č. 8.

24 Papež FRANTIŠEK, *La vocazione dell'essere catechista*, OR 29.9.2014, s. 7.

25 Papež FRANTIŠEK, *Cammini creativi radicati nella Chiesa*, OR 1.8.2013, s. 8.

Něha nám dělá dobře

9. Jakožto svědkové společenství přesahujícího náš dohled a naše meze jsme tedy voláni, abychom přinášeli Boží úsměv, a bratrství je první a nejběhodnější evangeliem, které můžeme vyprávět.

Žádá se od nás, abychom zlidštili naše komunity: „rozvíjejte mezi sebou přátelství, rodinný život a lásku. A kéž klášter není očištěc, ale rodina. Problémy jistě jsou a budou, avšak tak, jak se to dělá v rodině, s láskou hledejte řešení; kvůli vyřešení problému nerozbíjejte rodinu; vyhýbejte se rivalitě. Rozvíjejte komunitní život, protože když to v komunitním životě funguje jako v rodině, je uprostřed ní Duch svatý. Budte velkorysí. Nechte to tak, nepřisvojíte si zásluhy, všechno snásejte, ze srdce se smějte. A znamením toho je radost“.⁴

Radost se upevňuje zážitkem bratrství, jakožto teologického místa, kde každý je zodpovědný za věrnost evangeliu a za růst každého. Když se fraternita žije tímž Ježíšovým tělem a jeho krví a sjednocuje se kolem Božího Syna, aby sdílela cestu víry pod vedením Slova a splývá s ním v jedno, je to komunita ve společenství, zakoušející darovanou lásku a žije slavnostně, svobodně, radostně a zcela odvážně.

„Komunita, ve které není radost, uhasíná. [...] Komunita oplývající radostí je skutečným darem nebe bratřím, kteří o to umí žádat, kteří se umí navzájem přijímat a angažují se v bratrském životě s důvěrou v působení Ducha svatého“.⁵

V době, kdy roztržičnost dává za pravdu neplodnému a davovému individualismu a kdy oslabení vztahů vede k rozkladu a pokažení péče o lidské bytosti, jsme vyzýváni ke zlidštění vztahů v komunitě a k rozvíjení společenství duchů a srdcí podle evangelia, protože „existuje společenství života mezi všemi, kdo patří ke Kristu. Společenství, jež se rodí z víry“, a které činí „z Církve v její nejhlubší pravdě, společenství s Bohem, důvěrný vztah s Bohem, společenství lásky s Kristem a Otcem v Duchu svatém, které má přesah do bratrského soužití“.⁶

4 Papež FRANTIŠEK, *Per una clausura di grande umanità*, doporučení klariskám v bazilice sv. Kláry [slova klauzurovaným mniškám, Assisi (Perugia), 4. října 2013], in: *L'Osservatore Romano*, neděle 6. října, CLIII (229), s. 6.

5 Kongregace pro zsvěcený život, Instrukce *La vita fraterna in comunità*. »Congregavit nos in unum Christi amor« (2. února 1994), č. 28, in: *Enchiridion Vaticanum*, sv. 14, s. 345-537.

6 Papež FRANTIŠEK, *Una grande famiglia fra cielo e terra*, na generální audienci papež mluví o společenství svatých [Generální audience, Řím, 30. října 2013], in: *L'Osservatore Romano*, čtvr-

Přinášet Boží objeti

8. „Lidé dnes samozřejmě potřebují slova, především ale potřebují, abychom jim dosvědčovali milosrdenství a Boží něhu, prýstící ze srdce, jež probouzí naději a přitahuje k dobrému. Je to radost přinášet Boží útěchu!“¹

Papež František svěřuje zasvěceným osobám toto poslání: nacházet Hospodina, který nás utěšuje jako Matka a utěšovat Boží lid.

Z radosti ze setkání s Hospodinem a z jeho volání vyvěrá služba v Církvi a poslání: přinášet mužům a ženám naší doby Boží útěchu, dosvědčovat jeho milosrdenství.²

V Ježíšově způsobu vidění je útěcha darem Ducha, Parakléta, Utěšitele, jenž nás utěšuje ve zkouškách a zažívá v nás neklamnou naději. Tak se křesťanská útěcha stává posilou, povzbuzením, nadějí: Je to činná přítomnost Ducha (srov. Jan 14,16-17) a plod Ducha svatého: *Ovocem Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání* (Gal 5,23).

Ve světě plném nedůvěry, malomyslnosti, depresí, v kultuře poddávání se křehkosti a slabosti i protěžování individualismu a osobních zájmů, se od nás očekává, že do něj vneseme důvěru v možnost pravého štěstí a reálné naděje, jež se neopírá pouze o nadání, dovednosti a vědomosti, ale o Boha. Všichni se s ním mohou setkat, stačí hledat ho s upřímným srdcem.

Muži a ženy naší doby očekávají slova útěchy, blízkost odpuštění a pravé radosti. Jsme voláni, abychom všem přinášeli objetí Boha, který se k nám sklání s něžností Matky: Zasvěcené osoby mají být znamením plného lidství, které neřídí rozdělení milosti, ale usnadňují ho,³ a sklánějí se na znamení útěchy.

„Nelze vytrvat v horlivé evangelizaci, nebudeme-li na základě vlastní zkušenosti přesvědčeni o tom, že poznat Ježíše, či nepoznat jej není totéž; že není totéž kráčet s ním, nebo jen namáhavě tápat; není totéž moci mu naslouchat, či neznat jeho slovo; mít možnost kontemplantovat jej, klanět se mu a spočívat v něm, anebo tuto možnost nemít. Není totéž snažit se budovat svět s jeho evangeliem, či jenom vlastním rozumem. Dobře víme, že život s Ježíšem je plnější a s ním lze snadněji nalézt smysl každé věci“.²⁶

Papež František vybízí k hledajícímu neklidu, jak jej zakoušel sv. Augustin z Hippa: „Byl to neklid srdce, který ho vedl k osobnímu setkání s Kristem a přivedl ho k pochopení, že ten Bůh, kterého hledal daleko od sebe, je Bůh blízký každé lidské bytosti, Bůh blízký našemu srdci, který je nám blíže, než my sami sobě“. Je to nekončící hledání: „Augustin se nezastavil, neuvelebil se, neuzavřel se do sebe, jako ten, kdo již dosáhl cíle, ale neustále pokračoval v cestě. Neklid hledání pravdy, hledání Boha, se mění v neklid z toho, že ho známe stále více, a že vycházíme ze sebe samých, abychom ho dali poznat druhým. Je to přímo neklid lásky“.²⁷

V radosti věrného souhlasu

6. Ten, kdo se setkal s Pánem a věrně ho následuje, je poslem radosti Ducha svatého.

„Jedině díky tomuto setkání – či opakovanému setkávání – s Boží láskou, která se mění ve šťastné přátelství, jsme osvobozeni od svého otupělého svědomí a od své vztahovačnosti“.²⁸ Povolaná osoba je přivolávána k sobě samé, tj. ke své schopnosti být. Snad není zbytečné říci, že krize zasvěceného života prochází také přes neschopnost poznat takové hluboké volání, a to i u těch, kdo již v takovém povolání žijí.

Prožíváme krizi věrnosti, chápané jako vědomé přilnutí k volání, které je průběhem, cestou od svého tajemného počátku ke svému tajemnému konci.

Snad jsme také v krizi zlidštění. Zakoušíme hranice naprosté konzistence, zranění naší neschopností prožívat svůj život jako jediné povolání a jako věrnou cestu.

1 Papež FRANTIŠEK, *L'evangelizzazione si fa in ginocchio*, OR 8.-9.7.2013, s. 7.

2 Srov. Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, OR 8.-9.7.2013, s. 6.

3 Srov. Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, s. 35-36, č. 47.

26 Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, s. 161, č. 266.

27 Papež FRANTIŠEK, *Con l'inquietudine nel cuore*, OR 30.8.2013, s. 8.

28 Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, s. 11, č. 8.

Vyznačuje-li se naše každodenní, osobní a bratrská cesta nespokojeností, hořkostí, uzavírající nás do sebelítosti, takřka ustavičným steskem po neprozkoumaných cestách, a za nesplněnými sny, stává se z ní cesta samotáře. Náš život povoláný ke vztahu v naplnění lásky se může proměnit v neobydlenou pustinu. V každém věku jsme pozváni znovu navštívit hluboký střed našeho osobního života, kde nachází svůj smysl a pravdu motivace našeho žití s Mistrem, i jeho učedníky a učednicemi.

Věrnost a vědomí lásky nás neměnně a dynamicky obrací k Božímu Ty a ke každé jiné osobě, zatímco my v sobě zakoušíme život Zmrtvýchvstalého: „Ti, kdo přijímají spásu od něj, jsou vysvobozeni z hříchu, ze smutku, z vnitřní prázdnoty, a z osamění“.²⁹

Věrné setrvávání ve stavu učedníka je milostí a cvičením v náklonnosti, cvičením v obětavé lásce: „Když kráčíme bez Kříže, když budujeme bez Kříže, a když vyznáváme Krista zbaveného Kříže, nejsme Pánovými učedníky: Jsme světší lidé, jsme biskupové, kněží, kardinálové, papežové, ale nejsme učedníci Páně“.³⁰

Vytrvat až na Golgotu, zakoušet drásavé pochybnosti a zradu, těšit se z divu a úžasu Velikonoc, až do zjevení o Letnicích a do evangelizace mezi pohany, to všechno jsou etapy věrnosti, jež je radostná, i když je součástí sebezmaření (kenoze), radosti zakoušené po celý život také ve znamení mučednictví, a dále účastné Kristova vzkříšeného života: „Znovuzrození v nové stvoření (Gal 6,15) přichází z Kříže, jenž je nejvyšším činem milosrdenství a lásky“.³¹

V teologickém místě, kde se Bůh při svém sebezjevení zjevuje i nám, nás tedy Pán žádá, abychom se vrátili a hledali, žádá nás o hledající víru (fides querens): Usiluj o spravedlnost, víru, lásku a pokoj s těmi, kdo vzývají Pána z čistého srdce (2 Tim 2,22).

Vnitřní pouť začíná v modlitbě: „Prvořadým úkolem učedníka je být s Učitelem, naslouchat mu, učit se od něj. A to platí stále, je to celoživotní cesta. [...] Jestliže naše srdce není naplněno žárem Boha, jeho lásky, jeho něžnosti, jak můžeme my, ubozí hříšníci, zahřát srdce druhých?“³²

V naslouchání

7. Stylistickou zvláštností, která se nachází i později v textu (srov. Iz 51,17; 52,1: *Probuď se, probuď!*), apelují výroky druhé části Izaiáše (Iz 40-55) k příchodu na pomoc deportovanému Izraeli, který má sklon uzavřít se do prázdnoty zapomnění. Historický kontext zcela jasně odkazuje do období prodloužené deportace lidu v Babylonii (587-538 př. Kr.), s celým následným ponížením a pocitem bezvýchodnosti. Avšak rozpad Asyrské říše pod tlakem nové vycházející moci Persie, vedené vycházející hvězdou Kýrem, dává prorokovi tušit, že by mohlo dojít k nečekanému osvobození. A tak se i stane. Prorok z Božího vnuknutí veřejně ohlásí tuto možnost, a interpretuje politické a vojenské změny jako Boží akci tajemně vedenou prostřednictvím Kýra, a vyhlásí, že osvobození je blízko a že se skuteční návrat do země Otců.

Slova, která Izaiáš užívá: *Potěšte... mluvte k srdci*, se s jistou frekvencí nachází ve Starém zákoně, a zvláště cenné jsou citace, kde se jedná o dialogy nesené něžností a citem. Jako když Rút uznává, že Boaz ji utěšil a mluvil k jejímu srdci (srov. Rt 2,12); nebo ve slavné pasáži z Ozeáš, ohlašující jeho ženě (Gomera), že ji uvede na poušť a bude tam mluvit k jejímu srdci (Oz 2,16-17), aby pak znovu žila věrně. Existují však i jiné podobné paralely: jako dialog s Chamórovým synem Šekemem, který se zamiloval do Díny (Gn 34,1-5), nebo řeč levity Efraima ke konkubíně, jež ho opustila (srov. Sd 19,3).

Jedná se proto o řeč, kterou je třeba interpretovat nikoli jako povzbuzení, ale jako řeč lásky: Jsou tu tedy společně jednání i slovo, ožehavé a povzbuzující, avšak připomínající intenzivní citová pouta na Boha »Snoubence« Izraele. A *potěšením* jistě musí být myšleno zjevení vzájemné sounáležitosti, hra intenzivního vcítění, dojetí a živého pouta. Nejsou to tedy povrchní a nasládlá slova, ale je to projev milosrdenství a niterné starostlivosti, posilující objetí, a trpělivá blízkost pomáhající znovu nalézt cesty důvěry.

29 Papež FRANTIŠEK, *Evangelii gaudium*, s. 7, č. 1.

30 Papež FRANTIŠEK, *Homilie při mši svaté s kardinály (Řím, 14. března 2013)*, in: AAS 105 (2013), s. 365-366.

31 Papež FRANTIŠEK, *L'evangelizzazione si fa in ginocchio*, OR 8.-9.7.2013, s. 7.

32 Papež FRANTIŠEK, *La vocazione dell'essere catechista*, OR 29.9.2014, s. 7.

*Potěšte, potěšte můj lid,
praví váš Bůh.
Mluvte k srdci Jeruzaléma.
Izaiáš 40,1-2*

Během tohoto celoživotního putování nás Duch svatý v pokoře modlitby přesvědčuje, abychom Krista v nás přijímali za svého Pána: „Pán nás každý den volá k věrnému a odvážnému následování; velmi nás obdaroval, když si nás vybral za své učedníky; vybízí nás, abychom jej ve své každodennosti radostně ohlašovali jako Zmrtvýchvstalého, a to slovem i svědectvím svého života. Hospodin je jediný, jediný Bůh našeho života a vybízí nás, abychom se zbavili mnoha model, nebo abychom se klaněli jen jemu“.³³

Papež zdůrazňuje, že misie čerpá svou účinnost v modlitbě: „Věnujme se kontemplaci, i když jsme zavaleni důležitými a naléhavými úkoly. A čím více nás naše poslání volá, abychom šli k těm, kdo jsou na periférii existence, tím více je třeba, aby naše srdce bylo sjednoceno se srdcem Kristovým, plným milosrdenství a lásky“.³⁴

Když zůstáváme s Ježíšem, vede nás to ke kontemplativnímu pohledu na dějiny, který umí všude vidět a slyšet přítomnost Ducha, a výsadním způsobem rozeznávat jeho přítomnost, takže pak prožíváme čas jako čas Boží. Když někomu chybí pohled víry, „dochází ke značnému oslabení smyslu života, tvář bratří se stane neprůhledná a stane se nemožné spatřovat v ní tvář Krista, události dějin zůstanou dvojznačné, pokud ne přímo beznadějně“.³⁵

Kontemplace otevírá v člověku prorocké schopnosti. Prorok je člověk, „který má pronikavé vidění a jenž naslouchá Božímu slovu a předává ho dál; [...] je to člověk tří dob: zaslíbení minulosti, kontemplace přítomnosti, odvahy naznačovat cestu do budoucnosti“.³⁶

Součástí učednictví je nakonec zkušenost života v komunitě, který prověří jeho věrnost. Do tohoto teologického místa jsme voláni, abychom se tam zdržovali v radostném souhlasu vůči evangeliu: „Právě Boží slovo probouzí víru, živí ji, a obnovuje. Právě Boží slovo se dotýká srdcí, a obrací

³³ Papež FRANTIŠEK, *Coerenza tra parola e vita*, Papež vybízí, aby účastníci bohoslužby opustili modly a klaněli se Hospodinu [*Homilie při eucharistickém slavení v bazilice sv. Pavla za Hradbami*, Řím, 14. dubna 2013], in: *L'Osservatore Romano*, pondělí–úterý 15.–16. dubna 2013, CLIII (88), s. 8.

³⁴ Papež FRANTIŠEK, *L'evangelizzazione si fa in ginocchio*, OR 8.–9.7.2013, s. 7.

³⁵ KONGREGACE PRO ZASVĚCENÝ ŽIVOT, Instrukce *Ripartire da Cristo*. Znovu začít od Krista. Obnovené úsilí o zasvěcený život ve Třetím tisíciletí (19. května 2002), č. 25, in: *Enchiridion Vaticanum* sv. 21, s. 372–510.

³⁶ Papež FRANTIŠEK, *L'Uomo dall'occhio penetrante*, ranní rozjímání v kapli Domu sv. Marty (16. prosince 2013), in: *L'Osservatore Romano*, pondělí–úterý 16.–17. prosince 2013, CLIII (289), s. 7.

je k Bohu i ke svému způsobu myšlení, jenž je tak odlišný od toho našeho. Právě Boží slovo nepřetržitě obnovuje naše komunity“.³⁷

Papež nás tedy vybízí, abychom obnovili a radostně i vášnivě zhodnotili své povolání, protože sjednocující úkon lásky je nepřetržitý proces, který „zraje, zraje, zraje“³⁸, v trvalém rozvoji, ve kterém souhlas naší vůle s jeho, spojuje vůli, intelekt a cit. „Láska není nikdy uzavřenou a dokončenou záležitostí, v průběhu života se proměňuje, zraje, a právě proto zůstává věrná sama sobě“.³⁹

POTĚŠTE,
POTĚŠTE MŮJ LID

³⁷ Papež FRANTIŠEK, *Quell'attrazione che fa crescere la Chiesa*, setkání s kněžími, řeholnicemi a řeholníky, v katedrále sv. Rufína [Setkání s duchovenstvem, osobami zasvěceného života, a členy pastoračních rad, Assisi (Perugia), 4. října 2013], in: *L'Osservatore Romano*, neděle 6. října 2013, CLIII (229), s. 6.

³⁸ Papež FRANTIŠEK, *Autentici e coerenti*, OR 8.-9.7.2013, s. 6.

³⁹ Papež BENEDIKT XVI., Encyklika *Deus caritas est* (25. prosince 2005), Praha: Paulínky, 2006, s. 26, č. 17.